

Vejledning om voksenadoption

Indholdsfortegnelse

Kapitel 1: Regler og aktører på området for voksenadoption

1.1. Regelgrundlaget

1.2. Adoptionsmyndighedernes opgaver i hovedtræk

Kapitel 2: Kort om voksenadoption

Kapitel 3: Indgivelse af ansøgning

3.1. Kompetence

3.2. Ansøgere med tilknytning til udlandet

3.2.1. Adoptionslovens § 28

3.2.2. Adoptionslovens § 29

3.3. Ansøgning

3.3.1. Digital selvbetjening

3.3.2. Vedståelse af ansøgning ved personligt fremmøde

3.3.3. Dokumenter, erklæringer m.v.

3.3.4. Udenlandske dokumenter

Kapitel 4: Behandling af en ansøgning

4.1. Betingelser

4.1.1. Vurderingen af om adoptionen ønskes af parterne og er til deres fælles bedste

4.1.2. Aldersforskellen med adoptanten og personen, der ønskes adopteret

4.1.3 Vurderingen af om der er en forældre/barn-lignende relation mellem parterne, som har haft en vis varighed

4.2. Vurderingen af om der foreligger særlige omstændigheder

Kapitel 5: Erklæringer, vejledningspligt m.v.

5.1. Erklæringer fra parterne

5.2. Erklæring efter adoptionslovens §§ 13 og 14

5.2.1 Undladelse af at indhente § 13 erklæring

5.3. Erklæring mv. fra andre

5.4. Protest mod adoptionen

5.5. Manglende reaktion

5.6. Særlig vejledningspligt over for udlændinge og personer bosat i udlandet

5.7. Særligt om indhentelse af erklæring fra udlandet

Kapitel 6: Adoptionsbevillingen

6.1. Kompetence

6.2. Den adopteredes navn

6.3. Opholdstilladelse og statsborgerskab
6.4. Journal- og statistikkort
Kapitel 7: Ophævelse af adoptioner
7.1. Ophævelse efter adoptionslovens § 18, stk. 1
7.2. Ophævelse efter adoptionslovens § 18, stk. 5
7.3. Ophævelse ved dom
7.4. Familieretshusets opgave
7.5. Den adopteredes navn efter ophævelse
Kapitel 8: Klage og aktindsigt
8.1. Klage over Familieretshusets afgørelser
8.2. Aktindsigt
8.3. Den adopteredes partsstatus
Kapitel 9: Gebyr
9.1. Hovedreglen
9.2. Persongrupper undtaget fra gebyrreglen

Indledning

Denne vejledning vedrører behandlingen af sager om voksenadoption.

Vejledningen retter sig primært til sagsbehandlere på adoptionsområdet i Familieretshuset og i Ankestyrelsen. Det er hensigten, at vejledningen i det daglige kan fungere som et arbejdsredskab.

I vejledningen beskrives en række materielle og processuelle krav, der følger af adoptionslovgivningen. Anden lovgivning er beskrevet, når det er relevant. Vejledningen tilstræber dog ikke at give en udtømmende beskrivelse af reglerne, idet det vil bero på en konkret vurdering af den enkelte sag, hvordan den bedst tilrettelægges og behandles, ligesom flere af de materielle regler indebærer et konkret skøn. Lovgivningen stiller dog i relation til processuelle og materielle regler krav, der ikke kan fraviges.

Denne vejledning anvendes fra den 1. januar 2025 og erstatter i forhold til voksenadoption, herunder stedbarnsadoption af voksne, vejledning nr. 10084 af 11. december 2023 om adoption.

Vejledningen er udarbejdet som følge af de ændringer af adoptionsloven, der følger af § 2 i lov nr. xx af xx. december 2024 om ændring af lov om ændring af børneloven, adoptionsloven, forældreansvarsloven og forskellige andre love (Familiedannelse ved surrogataftaler, medfar som retlig forælder, forenkling af familiedannelse ved voksenadoption m.v.).

Som følge af lovændringen stilles der færre betingelser for at gennemføre en voksenadoption end tidligere, og der er indført et gebyr, som skal betales ved indgivelse af en ansøgning om voksenadoption. Gebyrreglen gælder ikke for ansøgninger, der er indgivet inden den 1. januar 2025.

Vejledningen gælder ikke for Færøerne og Grønland.

I relation til Grønland bemærkes, at adoptionsloven i vidt omfang er sat i kraft for Grønland, jf. anordning nr. 410 af 21. april 2010, som ændret ved anordning nr. 188 af 9. februar 2021. I det

omfang bestemmelserne i adoptionsloven er sat i kraft for Grønland, finder denne vejledning anvendelse.

I relation til Færøerne bemærkes, at Færøerne den 29. juli 2018 hjemtog sagsområdet person-, familie- og arveretten, herunder adoptionsområdet.

Kapitel 1

Regler og aktører på området for voksenadoption

1.1. Regelgrundlaget

Adoptionsloven indeholder bl.a. regler om betingelserne for at meddele adoptionsbevilling, om retsvirkningerne af en adoption, om ophævelse af en adoption, og om adoptionsmyndighedernes opgaver.

De vigtigste bekendtgørelser, vejledninger m.v. på adoptionsområdet beskrives i det følgende:

– Bekendtgørelse om adoption (adoptionsbekendtgørelsen). Bekendtgørelsen indeholder bl.a. regler om erklæringer m.v., Familieretshusets behandling af sager om voksenadoption og om meddelelse af adoptionsbevilling

På få områder vil også anden lovgivning end adoptionslovgivningen være relevant at være opmærksom på ved behandlingen af en adoptionssag, f.eks. indfødsretslovgivningen, udlændingelovgivningen og navnelovgivningen. Der er begrænset omfang henvist til disse regelsæt i vejledningen.

Endvidere henvises til de generelle sagsbehandlingsregler i kapitel 3 i lov om Familieretshuset samt til bekendtgørelse om Familieretshuset og vejledning om Familieretshuset.

1.2. Adoptionsmyndighedernes opgaver i hovedtræk

Familieretshuset og Ankestyrelsen er involveret i sager om voksenadoption.

Familieretshuset

Familieretshuset behandler sager om voksenadoption. Det er også Familieretshuset, der udfærdiger adoptionsbevillinger. Det bemærkes, at det følger af § 4, stk. 1, i lov om Familieretshuset, at sager efter adoptionsloven ikke er omfattet af det familieretlige system bestående af Familieretshuset og familieretten. Det følger videre af § 8 i lov om Familieretshuset, at det alene er kapitel 3 i lov om Familieretshuset om generelle sagsbehandlingsregler, der finder anvendelse ved behandlingen af sager efter adoptionsloven.

Ankestyrelsen

I sager om voksenadoption, er Ankestyrelsen klageinstans for Familieretshusets afgørelse.

Kapitel 2

Kort om voksenadoption

Voksenadoption er en adoption, hvor ansøgeren adopterer en person, der er fyldt 18 år, jf. § 15 b i adoptionsloven.

En voksenadoption kan også være en stedbarnsadoption, hvor ansøgeren adopterer sin ægtefælles eller samlevers barn, der er fyldt 18 år, jf. § 5 a i adoptionsloven.

Stedbarnsadoption er kendetegnet ved, at den adopterede efter adoptionen betragtes som fælles barn af adoptanten og den oprindelige forælder, der er gift eller samlevende med adoptanten, jf. adoptionslovens § 16, stk. 2.

En voksenadoption, herunder en stedbarnsadoption, kræver ikke godkendelse som adoptant, jf. adoptionslovens § 4 a, stk. 2.

I nærværende vejledning benyttes som udgangspunkt betegnelsen "voksenadoption", som også omfatter stedbarnsadoption af en voksen. Kun hvis der er særlig grund hertil, omtales stedbarns-adoption særskilt.

Kapitel 3

Indgivelse af ansøgning

3.1. Kompetence

Afgørelser i sager om voksenadoption træffes af Familieretshuset. Afgørelserne kan påklages til Ankestyrelsen.

3.2. Ansøgere med tilknytning til udlandet

De danske myndigheder kan modtage henvendelse om adoption fra danskere, der er flyttet til udlandet, eller fra udlændinge, der bor i Danmark. I disse tilfælde er det ofte relevant at undersøge nærmere, om de pågældende skal adoptere efter dansk ret.

3.2.1. Adoptionslovens § 28

Det fremgår af adoptionslovens § 28, stk. 1, at den, der har bopæl her i landet, kun kan adoptere efter reglerne i adoptionsloven.

Det er vigtigt at notere sig, at der med "bopæl" forstås "domicil", dvs. det land, hvori en person har bopæl eller ophold i den hensigt varigt at forblive der, eller i det mindste uden hensigt til at opholdet kun skal være midlertidigt.

Ved vurderingen af, om et ophold er varigt, eller i hvert fald ikke er midlertidigt, lægges der normalt betydelig vægt på de objektive forhold omkring opholdet. Man lægger således i praksis vægt på en samlet vurdering af bl.a. opholdets varighed, baggrunden for opholdet, den arbejdsmæssige og skattemæssige tilknytning, varighed af eventuelle opholds- og arbejdstilladelser samt, om ansøgeren har erhvervet fast ejendom. Også de involverede personers egen forklaring omkring

hensigten med opholdet og planer om at blive i landet eller omvendt planer om at forlade landet igen kan tillægges betydning.

Statsborgerskab kan tillægges betydning, da det utvivlsomt er lettere at statuere domicilskifte, hvis den pågældende i forvejen har statsborgerskab i det nye land eller søger dette. Omvendt er det ikke til hinder for domicilskifte, at den pågældende ikke eller endnu ikke er statsborger i det nye land.

Personer, der er udstationeret i et andet land, erhverver normalt ikke nyt domicil i forbindelse med udstationeringen, idet de i reglen må påregne at blive hjemkaldt eller overflyttet til et andet land inden for en kortere årrække.

Tvivelsspørgsmål omkring domicilforhold bør afklares, før sagen indledes, og spørgsmål herom kan forelægges Ankestyrelsen.

Adoptionslovens § 28, stk. 2, finder ikke anvendelse for voksenadoption.

3.2.2. Adoptionslovens § 29

Bestemmelsen i adoptionslovens § 29 er udtryk for en modifikation af udgangspunktet i § 28, stk. 1.

Af adoptionslovens § 29, stk. 1, fremgår, at danske myndigheder også har kompetence til at meddele adoptionsbevilling i tilfælde, hvor ansøgeren har bopæl i udlandet, hvis sagen har en kvalificeret tilknytning til Danmark. Det gælder i tilfælde, hvor ansøgeren eller dennes ægtefælle eller samlever har dansk statsborgerskab, og adoptionen som følge heraf ikke kan gennemføres i det land, hvor ansøgeren bor. Det er en betingelse, at en dansk adoptionsbevilling får gyldighed i ansøgerens bopælsland.

Reglen i § 29, stk. 1, er udtryk for, at danske adoptionsmyndigheder er tillagt en vis "nødkompetence" til i særlige tilfælde at behandle en adoptionssag, selvom ansøgeren ikke har domicil i Danmark. Bestemmelsen tager højde for den situation, hvor ansøgerens bopælsland ikke anser sig for kompetent på grund af det danske statsborgerskab.

I tilfælde, hvor adoptionslovens § 29, stk. 1, ønskes anvendt, er det nødvendigt at undersøge adoptionslovgivningen i ansøgerens bopælsland. Hvis bopælslandet har et generelt adoptionsforbud, vil en dansk statsborger ikke i medfør af § 29, stk. 1, kunne gennemføre en adoption og på den måde opnå en bedre retsstilling end andre borgere i bopælslandet. Ved vurderingen af, om § 29, stk. 1, finder anvendelse, er det altså afgørende, at det er ansøgerens statsborgerskab, der er til hinder for, at adoptionen kan gennemføres i bopælslandet. Før der gives tilladelse til at gennemføre en adoption efter dansk ret i medfør af § 29, stk. 1, skal det undersøges, om adoptionen vil kunne anerkendes i bopælslandet.

Ankestyrelsen kan ifølge adoptionslovens § 29, stk. 2, i øvrigt tillade adoption, hvis sagen har en særlig tilknytning til Danmark. Denne bestemmelse sigter først og fremmest på stedbarnsadoptioner, hvor ansøgeren i form af dansk statsborgerskab eller ophold her i landet har en særlig kvalificeret tilknytning til Danmark.

Adoptionslovens § 29, stk. 3, finder ikke anvendelse for voksenadoption.

3.3. Ansøgning

3.3.1. Digital selvbetjening

Ansøgning om voksenadoption skal indgives til Familieretshuset ved anvendelse af den digitale løsning, som Familieretshuset stiller til rådighed (digital selvbetjening), jf. adoptionslovens § 29 c, stk. 1.

Det forhold, at en borger er repræsenteret af eksempelvis en advokat, kan ikke i sig selv begrunde fritagelse for at anvende den digitale selvbetjeningsløsning. Familieretshuset skal i stedet henvise ansøgerne til at anvende den fællesoffentlig digitale partsrepræsentationskomponent (Digital Fuldmagt) til at give partsrepræsentanten fuldmagt til at indgive ansøgningen m.v. digitalt.

Kravet om anvendelse af digital selvbetjening gælder ikke parternes korrespondance med Familieretshuset under behandlingen af sagen.

Familieretshuset afviser at modtage en ansøgning, hvis den ikke er indgivet digitalt, medmindre der foreligger særlige forhold efter adoptionslovens § 29 c, stk. 2 eller 3. Den digitale ansøgning skal bekræftes af ansøgerne med MitID. Hvis ansøgningen indgives af et par, skal begge tillige med den person, der ønskes adopteret, bekræfte med MitID.

Det bemærkes, at kravet om anvendelse af digital selvbetjening ikke gælder for borgere, der er fritaget for Digital Post, jf. lov om fravigelse fra obligatorisk digital selvbetjening. Borgere, der er fritaget for Digital Post, har således ret til at blive tilbudt et alternativ til digital selvbetjening, hvis de ikke ønsker at anvende den digitale selvbetjeningsløsning. Der er ikke krav om, at borgeren skal dokumentere fritagelsen for Digital Post. Familieretshuset kan kontrollere borgerens tilmeldingsstatus til Digital Post ved opslag i Digital Post-løsningens kontaktregister.

Det er Familieretshuset, der ud fra et konkret skøn vurderer, om der foreligger særlige forhold efter adoptionslovens § 29 c, stk. 2 eller 3, som medfører, at Familieretshuset skal tilbyde, at en ansøgning kan indgives på anden måde end ved digital selvbetjening. Der skal i den forbindelse lægges vægt på ansøgerens beskrivelse af egne evner og muligheder for at anvende it-værktøjer og eventuelle problemer med at søge om hjælp, ligesom medarbejderen hos Familieretshuset ud fra en helhedsvurdering af ansøgeren må bedømme, om ansøgeren vil kunne ansøge digitalt efter modtagelse af hjælp hertil. Vurderingen heraf vil normalt kunne foretages ved Familieretshusets umiddelbare kontakt med ansøgeren. Dette vil således som udgangspunkt kunne ske uden yderligere undersøgelser.

Muligheden for at indgive en ansøgning om voksenadoption på en anden måde end ved digital selvbetjening skal imødekomme ansøgere med særlige behov. Der kan for eksempel være tale om ansøgere med særlige handicap, såvel kognitiv som fysisk funktionsnedsættelse og demens.

Ansøgere med særlige behov kan for eksempel også være ansøgere, der mangler digitale kompetencer, visse socialt udsatte ansøgere, ansøgere med psykiske lidelser, hjemløse, ansøgere med sprog vanskeligheder m.v. Der foreligger særlige forhold for disse ansøgere, hvis hjælp eller medbetjening fra Familieretshuset konkret vurderes ikke at være en egnet løsning til at muliggøre digital ansøgning. I visse tilfælde vil Familieretshuset umiddelbart kunne vurdere, at ansøgeren ikke vil kunne indgive ansøgningen digitalt, uden at Familieretshuset først har forsøgt medbetjening. Der vil således kunne være tale om, at der foreligger særlige forhold for nogle af de ansøgere, der

har særlige behov, der gør, at ansøgeren ikke kan indgive ansøgningen digitalt. Tilsvarende vil der også være ansøgere fra de nævnte grupper, der kan indgive ansøgningen digitalt, eventuelt efter medhjælp, og derfor skal indgive ansøgningen digitalt.

Et eksempel på, hvor der kan foreligge særlige forhold, der gør, at borgeren ikke kan indgive erklæringen digitalt, er, hvor en gangbesværet uden PC eller uden digitale kundskaber henvender sig telefonisk til Familieretshuset for at blive undtaget fra at indgive ansøgningen digitalt.

Særlige forhold vil eksempelvis foreligge, hvor en socialt udsat ansøger ikke selv kan indgive ansøgningen digitalt, og det ikke giver mening at forlange, at ansøgeren henvender sig eksempelvis på borgerservice eller biblioteket for at få hjælp til at indgive en digital ansøgning. Særlige forhold kan tillige foreligge, hvor en ansøger er indsat i fængsel eller institutionsanbragt og af den grund ikke har adgang til en computer eller lignende digital platform, hvorfor ansøgeren ikke kan indgive ansøgningen digitalt. Der vil være situationer, hvor det er de sociale myndigheder, sagsbehandlere eller andre, der, som tilfældet er i dag, sørger for, at ansøgeren alligevel får indgivet ansøgningen på anden vis eksempelvis telefonisk, ved personligt fremmøde eller skriftligt i et fysisk dokument.

Også hvor der er tale om ansøgere med store sprogveskelligheder, herunder ansøgere, der ikke behersker dansk eller andet sprog, der anvendes i selvbetjeningsløsningen, eller svær ordblindhed, kan Familieretshuset i det enkelte tilfælde vurdere, at der foreligger særlige forhold, der gør, at en anden kommunikationskanal end den digitale er bedst egnet.

Det må endvidere anses for et særligt forhold, hvis ansøgeren ikke kan få MitID og derfor ikke kan anvende den digitale løsning. Forudsætningen for at få MitID er, at privatpersonen er over 13 år og har den nødvendige legitimation for sin identitet. MitID kan udstedes ved digital selvbetjening eller i borgerservice ved fysisk fremmøde. De nærmere regler for udstedelse af MitID er fastsat i bekendtgørelse om MitID til privatpersoner. Nærmere information om udstedelse af MitID fås på www.mitid.dk.

Der er mulighed for at få MitID ved digital selvbetjening med dansk, grønlandsk eller færøsk pas eller med udenlandsk pas/ID-kort med chip. MitID kan som nævnt også udstedes ved fremmøde i borgerservice, som ved hjælp af gyldig legitimation m.v. verificerer privatpersonens identitet.

Hvor der foreligger særlige forhold, skal Familieretshuset tilbyde, at ansøgningen kan indgives på anden måde end ved digital selvbetjening. Er dette tilfældet, skal ansøgningen indgives på en godkendt blanket, jf. adoptionsbekendtgørelsens § 80, stk. 1, 2. pkt., og underskrives personligt af ansøgerne.

Familieretshuset skal ved anvisning af alternativ kommunikationskanal tage hensyn til den enkelte ansøgers vanskeligheder, herunder årsagen til at ansøgeren ikke kan indgive ansøgningen digitalt. Afhængig af omstændighederne kan det f.eks. være nødvendigt at modtage en ansøgning ved personlig betjening.

Ud over særlige forhold hos ansøgeren kan der også helt ekstraordinært forekomme situationer, hvor omstændighederne ved ansøgningen eller Familieretshusets forhold gør, at der ikke kan indgives en ansøgning ved anvendelse af den digitale selvbetjeningsløsning. Der kan eksempelvis være tale om, at Familieretshusets digitale selvbetjeningsløsning ikke er indrettet til at håndtere en bestemt situation. Tilsvarende kan Familieretshuset eksempelvis anviser ansøgeren en anden

måde at indgive ansøgningen på, hvis Familieretshusets selvbetjeningsløsning er ude af drift. Der er i sådanne tilfælde tale om, at der ud fra en samlet vurdering er klare økonomiske fordele ved at modtage erklæringen ikke-digitalt, jf. adoptionslovens § 29 c, stk. 3.

Hvis Familieretshuset efter adoptionslovens § 29 c, stk. 2 eller 3, undlader at afvise en ikke-digital ansøgning, skal ansøgningen indgives på en godkendt blanket, jf. adoptionsbekendtgørelsens § 80, stk. 1, 2. pkt.

Ved administrationen af ordningen kan Familieretshuset informere ansøgerne om, hvordan ansøgerne skal indgive ansøgningen, herunder eventuelt at ansøgerne risikerer, at ansøgningen bliver afvist, hvis den ikke er indgivet digitalt.

Kravet om, at ansøgningen skal indgives digitalt, medfører ikke nødvendigvis, at eventuelle bilag til ansøgningen også kan indgives digitalt. Det fremgår af den digitale selvbetjeningsløsning, hvilke dokumenter der kan eller skal indgives digitalt, og hvilke dokumenter der skal fremlægges i original.

Familieretshusets afgørelse om at afvise en anmodning, fordi den ikke er indgivet ved brug af den digitale selvbetjeningsløsning, kan påklages til Ankestyrelsen, jf. punkt 8.1.

Ansøgningen anses først for indgivet, når Familieretshuset har modtaget de erklæringer, dokumenter m.v., som er nævnt i ansøgningen.

3.3.2 Vedståelse af ansøgning ved personligt fremmøde

Familieretshuset kan stille krav om, at parterne vedstår ansøgningen under personligt fremmøde for Familieretshuset. Det kan f.eks. være behov herfor, hvis der er tvivl om, hvorvidt adoptionen ønskes af begge parter, eller om adoptionen er til parternes fælles bedste, jf. punkt 4.1.1.

3.3.3. Dokumenter, erklæringer m.v.

En ansøgning om voksenadoption skal vedlægges de dokumenter, erklæringer m.v., der er nævnt i ansøgningen.

Dokumenter udstedt af danske myndigheder kan vedlægges i kopi.

3.3.4. Udenlandske dokumenter

Udenlandske dokumenter, herunder erklæringer, attester, domsudskrifter m.v., skal vedlægges i original og ledsages af en autoriseret oversættelse, medmindre dokumenterne er på norsk, svensk, finsk, islandsk, engelsk eller tysk.

Herudover kræves, at alle udenlandske fødselsattester er forsynet med apostillepåtegning eller er legaliseret. Der henvises til vejledning om dokumentation for ægtheden af familieretlige dokumenter fra udlandet.

Dokumenter udstedt af myndigheder i Grønland eller på Færøerne er danske.

Kapitel 4

Behandling af en ansøgning

Ved behandling af en ansøgning om voksenadoption skal Familieretshuset påse følgende:

- Er de påkrævede oplysninger og dokumenter m.v. indsendt?
- Foreligger der de fornødne erklæringer m.v.?
- Ønskes adoptionen af parterne, og er den til parternes fælles bedste?
- Er der mindst 14 års aldersforskel mellem adoptanten og personen, der ønskes adopteret?
- Er der en forældre/barn-lignende relation mellem parterne, og har den haft en vis varighed?
- Foreligger der særlige omstændigheder, som medfører, at fravigelse af visse krav skal overvejes?

Af punkt 3.3.3. – 3.3.4. fremgår hvilke dokumenter m.v., der skal indsendes, og de generelle betingelser omtales i punkt 4.1. I kapitel 5 omtales reglerne om erklæringer og i kapitel 9 omtales kravet om gebyr.

4.1. Betingelser

4.1.1. Vurderingen af om adoptionen ønskes af parterne og er til deres fælles bedste

Det er en grundlæggende betingelse for voksenadoption, at adoptanten og den, der ønskes adopteret, skal være enige om adoptionen. Er der flere adoptanter, skal begge tillige med den, der ønskes adopteret, være enige om adoptionen.

Betingelsen om, at adoptionen skal ønskes af parterne, er nært forbundet med betingelsen om, at adoptionen skal være til parternes fælles bedste.

Det må generelt antages, at myndige personer selv kan vurdere, hvad der er bedst for dem.

I ansøgningen skal parterne redegøre for deres indbyrdes forhold og baggrunden for ønsket om at etablere et retlig bånd gennem adoption.

Familieretshuset skal på det grundlag vurdere, om adoptionen ønskes af parterne. Familieretshuset skal i den forbindelse vurdere, om motivet for adoptionen er reelt, eller om der kan være tale om udnyttelse af en af parterne, f.eks. for at opnå en bedre arveretlig retsstilling.

Familieretshuset undersøger sagen nærmere, hvis oplysningerne i sagen giver anledning til mistanke om, at motivet for adoptionen er udnyttelse af en af parterne, eller at en af parterne mangler evnen til at handle fornuftsmæssigt. Familieretshuset vil som led i denne undersøgelse kunne rette henvendelse til parternes slægtninge m.v., ligesom Familieretshuset kan indkalde parterne til et møde.

Familieretshuset kan også efter behov, og hvis parterne giver samtykke hertil, indhente oplysninger fra andre myndigheder eller privatpersoner.

Der vil skulle meddeles afslag på voksenadoption i situationer, hvor det må antages, at adoptanten udnyttes af den, der ønskes adopteret, eller omvendt, da adoptionen i givet fald ikke vil bedst for de involverede.

Det bemærkes, at den omstændighed, at adoptionen ud over et familielignende forhold også er begrundet i et ønske om at stille en part bedre arveretligt, ikke i sig selv betyder, at der er tale om udnyttelse. Dette skal ses i lyset af, at parterne ved testamente har mulighed for at fravige de almindelige arveregler og dermed stille en part bedre arveretligt.

Er det eneste motiv for ansøgningen derimod arveretlige forhold, og kan det ikke lægges til grund, at der i øvrigt er en forælder/barn-lignende relation, vil adoption skulle afslås.

Det forhold, at den, der ønskes adopteret, har søskende, herunder mindreårige søskende, der ikke adopteres samtidigt, bør ikke tale imod adoptionen, selvom adoptionen vil betyde, at søskende stilles forskelligt med hensyn til forældreskab.

4.1.2. Aldersforskel mellem adoptanten og den, der ønskes adopteret

Der stilles i adoptionspraksis krav om en vis aldersforskel mellem adoptanten og den, der ønskes adopteret. Der må således ikke være en så lille aldersforskel mellem adoptanten og den, der ønskes adopteret, at det biologisk ville være udelukket, at adoptanten var mor eller far til den, der ønskes adopteret. Der stilles derfor normalt krav om, at aldersforskellen mellem adoptanten og den, der ønskes adopteret, er på minimum 14 år.

Dette udgangspunkt gælder også ved voksenadoption.

Kravet om mindst 14 års aldersforskel kan dog fraviges, hvis der foreligger særlige omstændigheder, jf. punkt 4.2.

I sager om voksenadoption gælder derimod ingen regler for den maksimale aldersforskel mellem adoptanten og den, der ønskes adopteret.

4.1.3. Vurderingen af om der er en forældre/barn-lignende relation mellem parterne, som har haft en vis varighed

Ved vurderingen af en ansøgning om voksenadoption kan bevilges, skal der ses på, om parterne har et indbyrdes familielignende forhold af en sådan karakter, at adoption er den rigtige beslutning for de personer, som adoptionen omfatter. Dette forudsætter, at den indbyrdes relation er forælder/barn-lignende, og at relationen har haft en vis varighed.

Parterne vil i ansøgningen skulle redegøre for deres indbyrdes forhold og baggrunden for deres ønske om at etablere et retligt bånd gennem adoption.

Voksenadoption er ikke betinget af, at den der ønsket adopteret er blevet opfostret af adoptanten inden den fyldte 18. år, ligesom samlivskravet på 2½ år ikke gælder ved stedbarns adoption af en voksen. Der stilles således ikke krav om, at parterne på et tidspunkt har boet sammen, ligesom det heller ikke er afgørende, hvordan relationen er opstået.

Imidlertid er det en forudsætning for, at voksenadoption kan bevilges, at parternes relation har haft en vis varighed, uden at dette kan kvalificeres nærmere.

Udgangspunktet er, at jo kortere tid der har været en relation mellem parterne, jo mere tilbunds- gående undersøgelse skal der foretages for at belyse, om motivet bag ansøgningen om adoption er reelt og ikke er udnyttelse af den ene af parterne, jf. punkt 4.1.1.

Det er ikke en betingelse for voksenadoption, at en adoptants eventuelle ægtefælle eller samlever også ønsker at adoptere den pågældende. En adoptant kan således være eneadoptant, selvom adoptanten er gift eller samlevende. I denne situation skal adoptantens ægtefælle eller samlever heller ikke give samtykke til adoptionen eller inddrages efter § 13 i adoptionsloven, jf. også punkt 5.3.

4.2. Vurdering af om der foreligger særlige omstændigheder

Der kan opstå situationer, hvor alle betingelserne i punkt 4.1. ikke er opfyldt, men hvor der fore- ligge særlige omstændigheder, som efter en konkret vurdering kan medføre, at adoptionen allige- vel bevilges. Dette er muligt i relation til kravene nævnt i punkt 4.1.2 og 4.1.3.

Derimod er det ufravigelige krav, at adoptionen ønskes af parterne og er til deres fælles bedste.

Kapitel 5

Erklæringer, vejledningspligt m.v.

5.1. Erklæring fra parterne

Adoptanten og den, der ønskes adopteret, skal på en godkendt blanket underskrive personligt på tro og love, at adoptionen ønskes af begge. Er der flere adoptanter, skal begge underskrive person- ligt.

Familieretshuset påser, at adoptanten og personen, der ønskes adopteret, inden afgivelsen af er- klæringen er vejledt om adoptionens retsvirkninger, herunder om kapitel 2 og 3 i adoptionsloven.

Hvis den, der ønskes adopteret, ikke er dansk statsborger, vejleder Familieretshuset tillige om, at adoptionen ikke giver den adopterede dansk statsborgerskab eller ret til familiesammenføring ef- ter udlændingeloven.

5.2. Erklæring efter adoptionslovens §§ 13 og 14

Gennemførelse af en adoption af en voksen kræver ikke samtykke fra den voksnes retlige foræl- dre.

Efter §§ 13 og 14 i adoptionsloven skal der imidlertid indhentes en erklæring fra de retlige foræl- dre til den voksne, der ønskes adopteret, eller fra en eventuel værge, uanset at de ikke kan mod- sætte sig en adoption. En erklæring skal underskrives personligt, jf. adoptionsbekendtgørelsens § 7, stk. 1.

En sådan inddragelse er relevant for at indhente de retlige forældres eller værgens holdning til adoptionen, herunder få faktuelle oplysninger til brug for vurderingen af tilknytningen mellem adoptanten og den, der ønskes adopteret, og dermed for vurderingen af, om en adoption er ”bedst for de involverede”. De retlige forældre eller værger vil bl.a. kunne bidrage med oplysninger om det voksne barns tilknytning til den eller de kommende adoptanter.

Familieretshuset kan, hvis omstændighederne taler herfor, stille krav om, at erklæringen afgives under personligt fremmøde for Familieretshuset, jf. adoptionsbekendtgørelsens § 7, stk. 3.

Har en forælder eller værge bopæl eller ophold i Grønland eller på Færøerne, kan Familieretshuset anmode Rigsombudsmanden i Grønland eller Rigsombudsmanden på Færøerne om at indkalde den pågældende til personligt fremmøde med henblik på at afgive erklæringen.

Har en forælder eller værge bopæl eller længerevarende ophold i udlandet, kan Familieretshuset anmode en dansk repræsentation om at indkalde den pågældende til personligt fremmøde med henblik på at afgive erklæringen, jf. også punkt 5.7.

5.2.1. Undladelse af at indhente § 13-erklæring

Indhentelse af en § 13-erklæring kan undlades, hvis det vil medføre en uforholdsmæssig forsinkelse af sagen, jf. adoptionslovens § 13, 2. pkt.

Familieretshuset skal udøve rimelige bestræbelser på at finde den eller de pågældende retlige forældre. Familieretshuset bør altid grundigt undersøge, hvornår der sidst har været kontakt til en retlig forælder, samt om ansøgeren har nyere kontaktoplysninger. Oplyses det, at den pågældende forælder er bosat i udlandet, bør Familieretshuset via den danske repræsentation på stedet forsøge at indhente erklæringen. Der henvises i øvrigt til punkt 5.7. om indhentelse af erklæring fra udlandet.

Hvis den eller de pågældende forældre ikke kan findes, og Familieretshuset derfor undlader at indhente en § 13-erklæring, må den manglende § 13-erklæring anses som en protest mod adoptionen, jf. punkt 5.4.

Indhentelse af erklæring fra en forælder kan undlades, hvis den pågældende på grund af sindssygdom, åndssvaghed eller lignende tilstand er ude af stand til at handle fornuftsmæssigt, jf. principperne i adoptionslovens § 7, stk. 2.

5.3. Erklæring m.v. fra andre

Hvis adoptantens ægtefælle eller samlever ikke selv ønsker at adoptere, skal denne ikke give samtykke til adoptionen eller inddrages efter § 13 i adoptionsloven.

5.4. Protest mod adoptionen

Når der er tale om voksenadoption, tillægges en protest fra en retlig forælder som udgangspunkt ikke vægt.

5.5. Manglende reaktion

Manglende reaktion fra den eller de retlige forældre på henvendelsen fra Familieretshuset vedrørende afgivelse af erklæring, må af Familieretshuset tillægges den betydning, at den eller de pågældende ikke har nogen indvendinger mod adoptionen.

5.6. Særlig vejledningspligt over for udlændinge og personer bosat i udlandet

Det følger af adoptionsbekendtgørelsens § 7, stk. 2, at en forælder eller værge, der skal afgive erklæring, skal have modtaget vejledning om adoptionens retsvirkninger. Familieretshusets almindelige vejledningspligt følger også af forvaltningslovens § 7.

Når der er tale om voksenadoption, bruges erklæringen fra en forælder eller værge hovedsageligt til at afdække intentionen med adoptionen, og for at en forælder eller værge kan forholde sig til, om der er tale om udnyttelse af den ene part, er det vigtigt at forstå betydningen af en adoption

I forbindelse med vejledning af udlændinge skal Familieretshuset være særlig opmærksom på, om den pågældende fuldt ud forstår den vejledning, som gives.

Folketingets Ombudsmand har i sin beretning for 1990 anført, at det følger af bestemmelserne om myndighedernes vejledningspligt og af officialmaksimen, at forvaltningsmyndigheder i almindelighed må sikre sig, at de bliver forstået af udlændinge, hvis sag myndighederne behandler. Ifølge ombudsmanden gælder denne vejledningspligt særligt, hvor den pågældende udlænding ikke har kendskab til, at der eksisterer en sag.

Om Familieretshuset i den konkrete sag skal oversætte breve til et for udlændingen tilgængeligt sprog eller indkalde en tolk til samtaler med den pågældende, beror på en konkret vurdering.

5.7. Særligt om indhentelse af erklæring fra udlandet

Hvis den, der skal afgive erklæring, ikke har bopæl her i landet, kan Familieretshuset bede en dansk repræsentation i opholdslandet om at indkalde den pågældende til en samtale med henblik på afgivelse af erklæring.

Til brug for afgivelse af erklæringen anvendes en godkendt blanket oversat til et sprog, som forælderen eller værgen forstår.

Det skal sikres, at vedkommende modtager vejledning om adoptionens retsvirkninger. Hvis Familieretshuset beder en dansk repræsentation i udlandet om at indhente erklæringen fra forældrene eller værgen, bør Familieretshuset instruere repræsentationen om, hvilke informationer m.v. der bør gives til den, der skal afgive erklæringen.

Hvis den, der skal afgive erklæring, ikke har bopæl her i landet og ikke har mulighed for at møde på en dansk repræsentation, f.eks. på grund af geografiske afstande, kan Familieretshuset bestemme, at en erklæring afgivet for en udenlandsk myndighed eller institution kan ligestilles med erklæring afgivet for dansk myndighed eller institution.

Kapitel 6

Adoptionsbevillingen

6.1. Kompetence

Det fremgår af § 82 i adoptionsbekendtgørelsen, at Familieretshuset udfærdiger adoptionsbevillingen.

Bevillingen udfærdiges på en godkendt blanket, og Familieretshuset skal opbevare en genpart af bevillingen i sagens akter.

En adoption har som udgangspunkt virkning fra udstedelsen af bevillingen.

6.2. Den adopteredes navn

I adoptionsbevillingen kan Familieretshuset tage stilling til den adopteredes navn, jf. § 19 i navneloven. Navnelovens §§ 9 og 11, stk. 5, vedrører særligt adoptivbørn. Der henvises til vejledning om navne.

6.3. Opholdstilladelse og statsborgerskab

Adoption af en person over 18 år medfører hverken, at den adopterede får dansk statsborgerskab, efter reglerne i lov om indfødsret, jf. lovbekendtgørelse nr. 1656 af 23. december 2022, eller opholdstilladelse efter familiesammenføringsreglerne i udlændingeloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1009 af 2. september 2024.

6.4. Journal- og statistikkort

Familieretshuset skal i medfør af adoptionsbekendtgørelsens § 71 underrette Ankestyrelsen om de udfærdigede adoptionsbevillinger.

Underretningen sker ved, at Familieretshuset for hver adoption anvender det digitale kartotekskort, som er oprettet på Ankestyrelsens hjemmeside. Skemaet for den enkelte sag udfyldes, når sagen er afsluttet. Det er vigtigt, at kortene er korrekt udfyldt, da Ankestyrelsen trækker statistiske oplysninger herfra.

Kapitel 7

Ophævelse af adoptioner

Ankestyrelsen behandler efter adoptionslovens § 18 ansøgninger om ophævelse af en adoption.

Ved ophævelse af adoptionen bortfalder retsvirkningerne af adoptionen mellem den adopterede og adoptanten og dennes slægt. Ophævelsen får derimod ikke nødvendigvis betydning for retsforholdet mellem den adopterede og den eller de oprindelige forældre.

7.1. Ophævelse efter adoptionslovens § 18, stk. 1

Ankestyrelsen kan ophæve et adoptivforhold, hvis adoptanten og den adopterede er enige om ophævelse.

Ophævelse efter denne bestemmelse har i sig selv ingen retsvirkninger i forhold til den adopteredes oprindelige slægt. Ophæves et adoptivforhold for en voksen, eller er et adoptivforhold ophævet for en voksen, kan Ankestyrelsen dog efter anmodning fra den adopterede bestemme, at den pågældende genindtræder i retsforholdet til den oprindelige slægt, hvis den eller de oprindelige forældre samtykker heri, jf. adoptionslovens § 23, stk. 4. Hvis kun en af de oprindelige forældre samtykker, kan det bestemmes, at retsforholdet alene genopstår i forhold til denne slægt.

7.2. Ophævelse efter adoptionslovens § 18, stk. 5

Er adoptanterne døde, kan Ankestyrelsen efter ansøgning fra den adopterede og dennes oprindelige forældre ophæve adoptionen efter § 18, stk. 5, i adoptionsloven, hvis det skønnes bedst for den adopterede.

I så fald genindtræder det adopterede i retsforholdet til den oprindelige slægt. Samtykker kun én af de oprindelige forældre, kan det bestemmes, at retsforholdet alene genopstår i forhold til denne slægt, jf. § 23, stk. 4.

Er både adoptanterne og den adopteredes oprindelige forældre døde, kan adoptionen ikke ophæves administrativt.

7.3. Ophævelse ved dom

Endelig kan adoptivforholdet i helt særlige tilfælde ophæves ved dom, f.eks. hvis adoptanten har forset sig groft mod den adopterede, jf. adoptionslovens § 19. I disse tilfælde kan retten bestemme, at retsforholdet mellem den adopterede og den oprindelige slægt skal genopstå.

7.4. Familieretshusets opgave

Hvis en ansøger henvender sig til Familieretshuset og søger om ophævelse af adoptionen eller om genindtræden i retsforholdet til den oprindelige slægt, hvis adoptivforholdet allerede er ophævet, skal Familieretshuset straks videresende anmodningen samt adoptionssagen til Ankestyrelsen. Ansøger parterne om ophævelse af en voksenadoption i medfør af adoptionslovens § 18, stk. 1 eller 5, kan sagen behandles på skriftligt grundlag. Ansøgningsskemaet findes på ast.dk. Hvis parterne ønsker personlig vejledning, beder Ankestyrelsen Familieretshuset om at indkalde parterne til en samtale, hvor Familieretshuset vejleder de pågældende om retsvirkningerne af en eventuel ophævelse samt af en eventuel genindtræden i retsforholdet til den oprindelige slægt.

7.5. Den adopteredes navn efter ophævelse

Ophævelse af en adoption har ikke i sig selv betydning for den adopteredes navn. Det fremgår i den forbindelse af navnelovens § 9, stk. 4, at den adopterede ved ophævelsen bevarer retten til et efternavn, der er erhvervet på grundlag af adoptionen.

Den adopterede har desuden efter navnelovens § 9, stk. 3, under alle omstændigheder ret til at tage et efternavn efter sin oprindelige slægt, ligesom den adopterede efter navnelovens § 11, stk. 5, har ret til at tage et mellemnavn efter sin oprindelige slægt i medfør af navnelovens regler.

Der henvises til vejledning om navne.

Kapitel 8

Klage og aktindsigt

8.1. Klager over Familieretshusets afgørelser

Familieretshuset træffer afgørelse i sager om voksenadoption. Disse afgørelser kan påklages til Ankestyrelsen, jf. adoptionslovens § 29 b. Ankestyrelsen behandler også klager over Familieretshusets behandling af adoptionssager.

De afgørelser efter navneloven, som Familieretshuset træffer i forbindelse med udstedelse af en adoptionsbevilling, kan efter § 21, stk. 1, i navneloven indbringes for familieretten til prøvelse.

Efter adoptionsbekendtgørelsens § 4 kan Familieretshuset genoptage behandlingen af en adoptionsafgørelse, hvis klagen indeholder en ny ansøgning, hvis klage indeholder væsentlige nye oplysninger, hvis der foreligger væsentlige oplysninger i sagen, som Familieretshuset ikke har taget stilling til, eller hvis der er begået sagsbehandlingsfejl, der kan have betydning for afgørelsens resultat.

Familieretshuset skal begrunde en beslutning om at genoptage en påklaget afgørelse. Beslutningen skal meddeles klageren skriftligt. Samtidig skal klageren orienteres om muligheden for at påklage beslutningen om at genoptage sagen til Ankestyrelsen. Dette gælder dog ikke, hvis klageren er indforstået med, at Familieretshuset genoptager sagen.

Det følger af § 4, stk. 2, i adoptionsbekendtgørelsen, at det kun er den, der klagede over den oprindelige afgørelse, der kan påklage beslutningen om at genoptage sagen. Andre kan altså ikke påklage denne beslutning og skal derfor heller ikke have klagevejledning.

Alle parter i sagen kan påklage den nye afgørelse, og det er kun, hvis dette sker, at klagen skal sendes til Ankestyrelsen. Familieretshuset skal dog også i forhold til den nye klage tage stilling til, om der er grundlag for at genoptage behandlingen af sagen.

8.2. Aktindsigt

Familieretshuset tager stilling til anmodninger om aktindsigt i adoptionssager, der behandles eller har været under behandling i Familieretshuset.

Afgørelser om aktindsigt i adoptionssager truffet af Familieretshuset kan påklages til Ankestyrelsen.

8.3. Den adopteredes partsstatus

Personen, der søger om at blive adopteret som voksen, er part i adoptionssagen, og den pågældendes adgang til egen adoptionssag er derfor reguleret i forvaltningsloven.

Hovedreglen om partsaktindsigt findes i forvaltningslovens § 9. Efter §§ 9, 9 a, 9 b og 10 i forvaltningsloven har en part ret til aktindsigt i alle dokumenter, der vedrører sagen med de undtagelser, der følger af forvaltningslovens §§ 12-15 c.

Familieretshuset bør i forbindelse med behandlingen af en anmodning om aktindsigt være særligt opmærksom på, om der er oplysninger i sagen, der af hensyn til andre private interesser bør undtages fra aktindsigten efter forvaltningslovens § 15 b. Det må her vurderes, om hensynet til de oprindelige forældre eller adoptivforældrene afgørende taler for, at den adopteredes interesse i at få oplysningerne må vige. Der skal altid foretages en konkret afvejning af de grunde, der kan tale for og imod at undtage oplysninger fra aktindsigt. Afvejningen skal om nødvendigt foretages for hvert enkelt dokument eller oplysning.

For at kunne begrunde en indskrænkning i en parts adgang til aktindsigt skal hensynet til private interesser ifølge ombudsmandens praksis være af en sådan styrke, at de i det konkrete tilfælde skal bedømmes som "afgørende" modhensyn.

Hvis der er tvivl om, hvorvidt en oplysning skal undtages fra aktindsigt eller ej, bør Familieretshuset indhente en udtalelse om spørgsmålet fra den berørte part.

Kapitel 9

Gebyr

9.1. Hovedreglen

Ved ansøgning om voksenadoption betales efter § 15 c i adoptionsloven et gebyr til Familieretshuset.

Gebyret skal være betalt senest samtidig med indgivelsen af ansøgningen om voksenadoption.

Gebyret indbetales via den digitale løsning, som Familieretshuset stiller til rådighed (digital selvbetjening). Skal ansøgningen indgives på en blanket, indbetales gebyret til den bankkonto, som fremgår af blanketten, jf. punkt 3.3.1.

Familieretshuset påser, at gebyret er betalt, inden sagsbehandlingen påbegyndes. Familieretshuset kan afvise ansøgningen, hvis gebyret ikke betales. Hvis der i forbindelse med en ansøgning ikke er betalt gebyr, retter Familieretshuset henvendelse til ansøgerne om betaling af gebyret. Hvis gebyret fortsat ikke bliver betalt, kan ansøgningen afvises.

Gebyret betales for behandlingen af en ansøgning om voksenadoption, og gebyret tilbagebetales ikke, hvis ansøgningen afslås eller trækkes tilbage, og sagen dermed afsluttes. Fortryder ansøgerne at have trukket en ansøgning tilbage, må de indgive en ny ansøgning og betale et nyt gebyr.

9.2. Persongrupper undtaget fra gebyrreglen

Gebyrreglen gælder ikke for ansøgninger om voksenadoption, der er indgivet inden den 1. januar 2025.

Endvidere gælder reglen ikke for ansøgninger om adoption, der er indgivet inden den, der søges adopteret, var fyldt 18 år, når der ikke er truffet afgørelse inden det fyldte 18. år, således at afgørelsen vil skulle træffes efter § 15 b om voksenadoption i adoptionsloven.

Social- og Boligministeriet, den xx. februar 2025

Malene Vestergaard

/ Henriette Braad Olesen